

ASORKD

ASOCIACE SDRUŽENÍ PRO OCHRANU A ROZVOJ KULTURNÍHO DĚDICTVÍ ČR The Association for the Conservation and Development of the Cultural Heritage in the Czech Republic

Karolíny Světlé 5, 110 00 Praha 1, Tel.: +420 371 595 624; GSM: +420 777 183 077, +420 737 939 104, +420 736 181 289
prezidium@asorkd.cz; www.asorkd.cz; www.zachrante-lazne-kyselka.cz/

JAK SE DĚLÁ METROPOLITNÍ PLÁN

ANEB O NÁDRAŽÍ V BUBNECH, NÁM. CURIEOVÝCH V PRAZE 1 A O VÍTĚZNÉM NÁMĚSTÍ V PRAZE 6

Metropolitní plán je územní plán rozvoje území našeho hlavního města. Zpracovává ho Institut pro plánování a rozvoj, dále jen IPR. Cílem Metropolitního plánu je vytvořit koncepci dalšího rozvoje Prahy, který určí v delším časovém horizontu vývoj naší metropole. Stane se to koordinací funkčního využití území, dopravy veřejné, individuální, pěší (v pohybu i v klidu), sítí – při zachování a dalším rozvíjení kulturních hodnot a dodržení projektu EIA. Na první pohled práce rozsáhlá, tak říkajíc multidisciplinární, týmová, vyžadující kvalifikované průzkumy shrnuté ve vyhodnocení stávajícího stavu a vizi génia. Nemluvě ani o náročném projednávání. Tak by tomu podle stavebního zákona (zákona o územním plánování) mělo být.

Jaká je praxe v matičce Praze? Tam má Institut územního rozvoje (dále IPR) výhodu – po Praze totiž chodí všímaví developeři a usnadní mu spoustu práce. Čeho si všímají? Především atraktivních míst ve městě – tam leží peníze doslova na chodníku. Pokud je tam volný pozemek, hned ho zakoupí. Když ho mají, mohou si s ním přece dělat, co chtějí. Takže asi ani IPR neobtěžují, sami vymyslí, jak s nabytým majetkem naložit a zadají projekt. Pokud možno vyhlášené firmě a „hvězdnému architektovi“ – ten termín vymyslel a používá světově proslulý architekt Rem Koolhaas, sám bývalý „stararchitect“.

Tak třeba se uvolnila rozsáhlá nesmírně zajímavá plocha po **nádraží Bubny a dokonce i části kolejíště Masarykova nádraží** v samém centru města. Developer nelenil, pozemek zakoupil a pozval světoznámou architektku iráckého původu a objednal projekt. Zaha Hadid má mezi stararchitektky čestné místo, Prahu neznala – ale to nevádí. Stararchitektky programově kontext s prostředím nezajímá. Jejich díla jsou tak hodnotná, že jsou vždy přínosná - i bez koordinace s dopravou a funkčním využitím území. Ohledy na identitu města, které je zapsáno na seznamu světového kulturního dědictví, není třeba brát – nový návrh svou kvalitou všechny stávající hodnoty města a varianty jiného využití jistě předčí.

Co je proti této obrovské, divoce se vlnící hmotě mezi pražskou zástavbou (viz první foto na další straně) nějaká idea zeleně mezi Stromovkou a Florencí, která mohla na jejím místě spojit pražský největší park s vyprahlým centrem. Zelený pás by humanizoval dálnici a poskytl prostředí pro významné budovy, které těžko najdou místo v zahuštěném centru. Neopakovatelná příležitost pro Prahu nemá proti hvězdnému návrhu šanci.

IPR to chápe a pohotově to do metropolitního plánu vsune – snad jen ten materiál chodníků by opravil. Magistrát radostně přihlíží a těší se na tu nádheru. Že má být u Masarykova nádraží vysoká stavba v blízkosti věží Týnského chrámu? Ty v panoramatu zaniknou před tou krásou. Praha se konečně změní v moderní město!

Na náměstí Curieových v Praze 1 zase jiný developer koupil pozemky. Původně tam mělo být v územním plánu náměstí i nadále, ale kdysi, když tu ještě nebyla Pařížská a vypadalo to tady jinak, byla ta plocha zastavěna. IPR má samozřejmě eminentní zájem na památkových hodnotách – obnovit nějaký ten původní stav je vždy dobré. Pohotově připravil vizualizaci kompaktního bloku vyplňujícího celé náměstí a vtělil to do Metropolitního plánu.

Co na tom, že tvrdost přímé trasy Pařížské v síti ulic starého města vynikne vestavbou bloku ještě víc, že zmizí možnost vytvoření tolik potřebných zelených ploch, k zeleni Židovského hřbitova

a kolem sochy přemýšlejícího Mojžíše připojit náměstí Curieových a pokračovat na nábřeží k mostu – ten blok je jistě výhodnější – ale pro koho? Přinese zisk – ale komu?

V Praze 6 – v Dejvicích – se řeší dostavba Vítězného náměstí. Po dlouhém a tvrdém boji četných občanských sdružení proti hvězdné architektuře „bílého medvěda“, který měl bez skrupulí vstoupit do společnosti solidních domů spojených pevným řádem architektury prof. A. Engela, se radní konečně 25. 10. 2016 rozhodli vypsát na vyřešení dostavby a revitalizaci celého náměstí soutěž. Není to úloha jednoduchá – jak z hlediska dopravního, funkčního využití i architektonického řešení. Realizovat doslovně projekt z dvacátých let není v nových poměrech možné. Nezbytné zachování pevného Engela řádu a geometrie náměstí v novém řešení vyžaduje ruku mistra. Jde o památkovou zónu!

Takových starostí ale developer radní i magistrát zbavil. Bez soutěže a celkového řešení náměstí navrhl nový objekt v proluce na rohu Terronské a basta. Jak se zachová IPR zatím nevíme. Radní Prahy 6 i magistrát si zřejmě oddechli a developera přijali. Občanská sdružení po právu proti porušení Usnesení rady z r. 2016 protestují.

Budoucnost – Severní proluka Vítězného nám. by měla být zaplněna stavbou vycházející z tohoto návrhu. Ačkoliv zatím nebyl veřejně představen, objevil se na facebookových stránkách Strany zelených na Praze 6.

Co na tom, že řešení developerem není ideální, že návrh rozbíjí jednotu zástavby náměstí. Novostavba sice přinese developerovi okamžitý zisk, ale znemožní vytvořit z celého náměstí sounáležitý celek. Uhájí občané koncepční řešení?

Vtírá se otázka – kdo vlastně řeší budoucí rozvoj naší metropole? IPR nebo developeři? Pro koho se připravuje Metropolitní plán? Pro zájmy občanů Prahy i celého státu – nebo pro zisky developerů? Jak magistrát za těchto okolností občanům vysvětlí, proč vlastně zadal a z jejich peněz financuje Metropolitní plán?

Dá se namítat, že po dobu zpracovávání Metropolitního plánu nejde zastavit v Praze výstavbu. Samozřejmě, existenci každého města trvale provázejí změny. Ty změny by ale měly být uskutečňovány na základě podmínek daných zpracovateli územních plánů, koordinovány s koncepcí celku. Je naprosto nepřijatelné, aby developer sám určoval využití městského území a způsob zástavby a Metropolitní plán jen přebíral jeho řešení. Obzvláště v případech rozsáhlých a strategicky významných území, jako tomu je ve výše probraných případech.

Kdo se chce s touto problematikou blíže seznámit, může se podívat na toto video o zástavbě v místě zrušeného nádraží Bubny a část kolejiště nádraží Masarykova: 1url.cz/6t5TL

Případně vyhledat v archivu vysílání ČT2 dne 15. 10. 2017 v 11:36 dopoledne.

Na závěr ještě pár slov v obecné rovině: Liberální kapitalismus, který je řízený výhradně rukou volného trhu, nepřeje plánování, ani tomu územnímu ne. Ruka volného trhu shání především zisk – a to okamžitý bez ohledu na nevratné ztráty v budoucnosti. Nechce se omezovat nějakými dlouhodobými strategickými záměry a regulativy. Od 90. let se přestal skutečný urbanismus u nás dělat – jen doprava a sítě se snad řešily. To ale pro rozvoj města pro lidi nestačí. Pokud si tuto realitu nepřipustíme a nevyvodíme z ní důsledky, nemůžeme od Metropolitního plánu moc očekávat.

V Praze 19. 1. 2018

Ing. arch. Marie Švábová
viceprezidentka ASORKD
<http://www.asorkd.cz/>